

Ülkər-Aytəkin

Xəzərin qabarıq köksündə fəcrin qızıllı-çəhrayı parıltısı göz qamaşdırırdı. Üfüqlə dənizin sərhədini sezmək olmurdu. Sahil kimsəsiz və sakit idi. Kəhrəba ovuntusuna oxşar qumsallıq dalğa-dalğa uzanırdı. Təkəm-seyrək uçuşan qağayılar, uşaqların kağızdan düzəldib havaya tulladıqları cansız quşları xatırladırdı. Onlar, ləpədöyəndə qara-boz qayaların arasında oturmuş qırmızı geyimli Ülkərin ətrafında qanad çalmadan səssiz-səmirsiz süzürdülər. Qız, bayaqdan tamaşa etdiyi bu mənzərənin seyrindən doymuş kimi birdən ayağa qalxdı. Çala-çuxur yaş daşların üstündə sürüşüb yıxılmamaq üçün qollarını yana açaraq müvazinət saxladı; tələsmədən, ehtiyatla sahilə addımladı.

Qarşıda sərin yaşıllıq içində gizlənmiş çoxmərtəbəli istirahət evinin pəncərələri günəş işığında sanki alovlanıb yanırdı. Bir qədər irəlidə ucalan möhtəşəm Mərdəkan qalasının daşları közərmiş kimi görünürdü. Hər yanda ürək fərəhləndirən, göz oxşayan tərəvət, gözəllik duyulurdu.

Ülkər Bakının yaxınlığında bu cür səfalı guşənin olduğunu təsəvvürünə gətirməmişdi. İstirahət eləməyə bura gəldiyindən razı idi. Lakin işlədiyi fabrikdəki doğma qızlardan ayrıldıqdan sonra tanımadığı adamlar arasında qəribsiyəcəyindən qorxurdu. Həmsöhbət kimi tapacaqdı bilmirdi.

Dünən birinci gecəni ikinəfərlik otaqda tək qalmışdı. Qonşu çarpayının sahibi axşamdan harasa getmişdi, səhərəcən qayıtmadı. Onun üçün də Ülkər səksəkəli yatmışdı. Sübhün gözü açılmamış yerindən qalxmışdı. Geniş pəncərənin tül pərdəsi arxasından əlvan güllü bağ-bağça, yaşıllıq, sahil, dəniz adamın üzünə gülümsəyirdi. Xəzərin, üfünün heç zaman belə füsunkar rənglərə, çalarlara boyandığını görməmişdi. Qız otaqda qərar tutmamışdı. Geyinib əvvəlcə eyvana çıxmışdı. Sonra isə aşağı enərək sahilə qaçmışdı.

İndi istirahət evinə qayıdanda içəridə tovuz quşu kimi bəzənmiş ucaboylu, nisbətən dolubədənli, qəşəng bir qadın ayna qabağında dayanıb saçlarını darayırdı.

- Salam! - deyə Ülkər qəribsinərək ona yanaşdı. - Tanış olaq. Mən sizinlə bir otaqda yaşayacağam.

Əl tutdular. Qadın adını "Elvira" söylədi. Ləkəsiz, qırıqsız, ətli ağ sifəti, göy, sürməli gözləri, balaca zərif burnu, gərilməmiş nazik qaşları və çiyinlərinə tökülmüş qızılı ipək saçları vardı onun. Qadın dodaqlarını qızartdığından bir az da gözəlləşmişdi.

-Haçan gəlmisiz? - deyə qadın o tərəf-bu tərəfə fırlanaraq aynada özünə baxdı.

- Dünən. Qaş qaralanda.

- Gecəni tək qalmağa qorxmadınız?

- Xeyr.

- Məni soruşan olmadı?

- Yox.

Elvira ətirənib saatına baxdı.

- Gedək? Yeməyin vaxtıdır...

O, cavab gözləmədən əl çantasını götürüb otaqdan çıxdı.

Bu ilk tanışlıq Ülkərə nəşə soyuq təsir bağışladı. Elvira onun görmək istədiyi adamlardan deyildi. Elə bil istirahət bəhanə idi, bura başqa məqsədlə gəlmişdi...

İkinci gün Elvira daha da Ülkərin gözündən düşdü.

- Mən burada cavan bir rəssamla görüşürəm, - deyə yatmağa hazırlaşanda qadın sirrini ona açdı. - Çox yaxşı oğlandır. Mərdəkanda əla villası var. Ailəsini Kislovodska göndərib. Dünən də... gecəni onlarda qalmışdım.

Ülkər təəccübləndi.

- Əriniz yoxdur?

Qadın istehza ilə gülümsəyərək bir siqaret yandırır sümürdü.

- Niyə yoxdur? Var. Ərim Odessada, mən burda. Nə qədər ki, istirahətdəyəm, təkəm, ixtiyarım özümdədir.

Çox etinasızlıqla deyilən bu sözlərdən Ülkər dəhşətə gəldi. Elvira nə danışırdı? Onlar necə ər-arvad idilər?

Daha söhbəti uzatmağı lazım bilmədi. Arxasını qadına tərəf çevirib işığı söndürdü.

O gündən sonra Ülkər Elvira ilə bir otaqda yanaşı çarpayıda yatsa da, özünü qəlbən ondan çox uzaqda sandı.

* * *

Qızmar avqust günəşi Mərdəkan qalasının arxasına əyilirdi. Çimərlikdə adam əlindən tər pənəmək olmurdu. Çətirlərin kölgəliyində boş yer yox idi. Zarafat, gülüş, çığırtı, musiqi səsləri bir-birinə qarışmışdı.

Ülkər sahilə çatınca xalatını soyunub suya atıldı. Bir qədər dərinə getdikdən sonra arxası üstə çevrilib beləcə hərəkətsiz qaldı. Şəffaf mavi səmada pəmbə buludlar üzürdü. Kağız qağayılar bu gün görünürdü. Yəqin qələbəlikdən ürküb uzaqlara çəkilmışdilər.

İliq suda çimməkdən Ülkər olmazın ləzzət alırdı. Sanki dəniz, əzalarına çökən bütün yorğunluğu canından sorub çıxarırdı.

- O, sahilə üzəndə otaq qonşusunu lap yaxından daz bir kişi ilə gördü. Qurşağa qədər suyun içində üz-üzə dayanmışdılar. Göy rezin başlıq taxmış Elvira sürməli gözlərini süzdürərək yanındakına nəşə pıçıldayırdı. Qız srağa gün onun dediyi sözləri xatırladı: «Ərim Odessada, mən burda. Nə qədər ki, istirahətdəyəm, təkəm, ixtiyarım özümdədir».

Ülkər gətirdiyi mələfəni qum üstə sərđi. Xalatını qatlayıb başının altına qoydu. Qaraşüşəli eynəyini taxaraq üzü günəşə uzandı. Və gözlərini yumunca keçmiş - beş il əvvəlki çağlara qayıtdı.

... Orta məktəbi qurtardıqdan sonra o həkim olmaq arzusu ilə sənədlərini instituta verdi. Lakin çətin imtahanlardan çıxsa da, istəyi ürəyində qaldı. Müsəbiqədən keçmədi. Həyatda rastlaşdığı bu ilk uğursuzluq onu oxumaq həvəsindən saldı. Anası neçə illərdi toxuculuq fabrikində çalışırdı. Ülkəri də aparıb orada işə düzəltdi.

- Evdə bekar oturmaqdan nə çıxar, qızım. İnstituta gələn il girərsən, həm də o vaxtacan staj qazanarsan, bu da sənə xeyir.

Əvvəllər fabrikə candərdi, könülsüz gedən Ülkər, özünə təzə rəfiqələr tapdıqdan sonra işə alışırdı. Çox keçmədən sexdəki qaynar həyat - dəzgahların ahəngdar səsi, sapların arası ilə o tərəf-bu tərəfə qaçan məkiklərin şaqqıltısı onun üçün doğmalaşdı. Ülkər günlərin, ayların necə sürətlə ötdüyünü hiss etmədi. İnstituta növbəti qəbul vaxtı gəldi. Lakin... indi ona neçə-neçə dəzgahın taleyi tapşırılmışdı. Qızlarla yarışdı. Fabrikdən ayrılmaq çətindi.

Yengidə də belə oldu...

Üçüncü il Ülkər anasının təkidi ilə sənədlərini yenidən ali məktəbə verdi. Ancaq bu dəfə artıq həkimlik fikri başından çıxmışdı. O, sənətinə uyğun yüngül sənaye ixtisasını seçdi. Həm də qiyabi şöbəyə girdi...

- Bağışlayın, xanım qız, sizin yanınızda məskən salmaq olar? Səsə düşüncülərdən ayrılan Ülkər gözlərini açdı. Böyründə ucaboy bir oğlan dayanmışdı. Çimməyə təzəcə gəldiyindən hələ soyunmamışdı. Ayaqyalın, idmançı paltarında idi. Ovcunda tutduğu kiçik radio cihazında Robertino oxuyurdu. Ülkər nə cavab verəcəyini bilmədi. Dikəlib oturdu və qəzəbli bir hərəkətlə eynəyi gözündən çıxardı.
- O tərəflərdə boş yer çoxdur! - dedi və qaşlarını çatdı. - Gedin, orada məskən salın! Oğlan dinmədi. Xəfifcə gülümsəyib peşman addımlarla uzaqlaşdı. Robertinonu da özü ilə apardı. Ülkər onun getdiyinə sevinməyə də müğənniyə heyfəsiləndi...

* * *

Axşam yeməxanadan çıxanda Ülkər həmin oğlanla bir də rastlaşdı. O, boza çalan məxmərdən tikilmiş dar şalvar, yaxası, qolları açıq yaşıl-qırmızı damalı şotlandka köynək geymişdi. Biləyinə iri yapon saati taxmışdı. Qara gözləri, enli qaşları və ucları çənəsinin üstünə əyilmiş sarımtıl topa bıqları sifətinə ciddi bir görkəm verirdi. Elə bil Ülkərin bayaqkı sərt cavabından hələ də qaş-qabağı açılmamışdı.

Astanada qarşılaşanda o, centləncəsinə bir addım geri çəkilib, əvvəlcə qızı qapıdan buraxdı. Sonra özü içəri girdi. Lakin başını qaldıraraq baxmadı.

Ülkər evləri ilə danışmaq istəyirdi. Ancaq telefon köşkündə adam vardı. Bayırda da iki nəfər növbə gözləyirdi. Onun üçün uzağa getmədi, keçib vestibüldə yumşaq

kürsülərdən birində əyləşdi. Qoltuğunda gəzdirdiyi kitabı açdı. Təzə oxumağa başlamışdı ki, Elvira uzaqdan onu səslədi. Qız qulaqlarına inanmadı:

- Məni çağırırdınız? - deyə əli ilə sinəsinə işarə etdi.

Qadın tez-tez kirpiklərini qırparaq başını tərpətdi:

- Sizi.

Ülkər könülsüz qalxıb Elviraya yaxınlaşdı. Otaq qonşusu sözlü adama oxşayırdı. Ərkyanalıqla qızın qoluna girib onu yarımqaranlıq həyəətə çıxardı.

- Görünmürsüz, - dedi. - Yoxsa məndən qaçırırsız?

Ülkər dodaqlarını büzüb , çiyinlərini çəkdi. Dinmədi.

- Gəzirsiz tək, çimirsiz tək. Elə niyə? Tutaq məni bəyənirsiniz. Bu boyda istirahət evində ürəyinizə yatan bir adam tapmırsız?
- Anlamıram, siz nə demək istəyirsiniz?
- Demək istəyirəm ki, ildə bir yol əlinizə belə fürsət düşür. Vaxtınızı mənasız neyçün keçirirsiniz?
- Məna deyəndə, siz nəyi nəzərdə tutursuz?

Elvira çantasını çiyindənən asıb ayaq saxladı.

- Bu dəqiqə deyim sizə. Adam həyatda bir dəfə yaşayır. Gərək hər günün, hər saatın qədrini bilsin. Geyinsin, gəzsin, yesin, içsin... Biz hansı zamanda yaşayırıq?.. Qəzet-jurnal oxumursuz? Görmürsüz Avropada camaat nələr eləyir?..
- Mən avropalı deyiləm, azərbaycanlıyam. Özümün də hələ 24 yaşım var. Ərə getməmişəm...
- Nə olsun! Mən üç kərə gedib çıxmışam! İndi də pələng kimi bir kişinin arvadıyam. Xətrimi dünyalarcan istəyir. Mən aktrisayam. Ərim üçün şəxsi mülkiyyət deyiləm. Azadam... Başa düşürsüz məni?

Elviranın söhbətindən əsəbiləşən Ülkər bezikmiş tərzdə sir-sifətini turşutdu:

- Mənə nə sözlünüz vardı, tələsirəm...
- Hə... dediyim odur ki, əgər özünüz bacarmırsızsa, xoşunuza gələn oğlanla mən sizi tanış eləyim. İstəmirəm darıxasız. Yox, əgər adam tapmırsızsa, onu da öhdəmə götürüm. Mənə nə var ey... çalışdığım sizin üçündür.

Ülkər dözə bilməyib Elviranın üzünə bozardı:

- Təşəkkür edirəm! Siz mənə yaxınlaşmaqda yanılırsınız!

Bu vaxt xiyabanla onlara sarı bir qaraltı irəlilədi.

- Bağışlayın... Ülkər xanım, söhbətinizə mane oldum... Sizi Bakıdan telefona çağırırlar.

Bu səs qıza tanış idi. Elviradan ayrılıb uzaqlaşmaq istəyəndə duruxdu. Onun dalınca gələn yenə həmin oğlan idi.

- Çox sağ olun, - deyə Ülkər adını bilməyən bu gəncə minnətdarlıq elədi.

Və nə üçünsə birdən- birə eyni açıldı. Əgər telefona tələsməsəydi, çimərlikdəki sərt cavabına görə bəlkə də ondan üzr istəyəcəkdi. Lakin buna imkan tapmadı. Qaç-qaç getdi. Qapıdan içəri girəndə sövqi-təbii ilə qanrılıb geri baxdı...

Dişarı çıxanda oğlan asta addımlarla ona yanaşdı.

- Xeyirdimi? - deyə ehtiyatla xəbər aldı. Bu dəfə Ülkər dilinə şirinlik qatmağa çalışdı:
- Siz zəhmət çəkdiniz.. Elə bir şey yoxdur. Mamam idi. Məndən nigaran qalıb. Deyir, üç gündür getmisən, zəng vurmursan.

Sözünü deyəndən sonra qız bilmədi nəzakət xətrinə yubansın yoxsa uzaqlaşsın. Yaxşı ki, oğlan ikinci bir sualla onu saxladı:

- Bağışlayın, siz məni tanımırırsız?

Ülkər kirpiklərini qaldırıb, iri, ala gözlərini onun üzünə zillədi.

- Xeyr...
- Yəqin çox dəyişmişəm. - O bir an susub əlavə etdi. - Amma siz mənim yadımda yaxşı qalmısınız. Əsl adınız da Ülkər Aytəkindir. Elə deyilmi?
- Bəli.
- Beş il əvvəl biz ikimiz də tibb institutuna imtahan verirdik. Mən stomatoloji, sizsə müalicəvi-profilaktika fakültəsinə.

Qız məyus tərzdə onun sözünü tamamladı:

- Mən müsabiqədən keçmədim, arzum ürəyimdə qaldı, gəldim evdə o var ki, ağladım.

Xatirələr təzələnmişdi. Xırda addımlarla xiyaban boyu gəzə-gəzə söhbətə başladılar.

- O zaman mən həmişə fikirləşirdim, bu qıza belə qoşa ad qoymaqda nəyə bir sirr var. Soruşmağa utanırdım.
- Bununla çoxları maraqlanıb, - deyə Ülkər oğlanı nigaran qoymaq istəmədi. - Kədərli bir əhvalatla əlaqədar da olsa, sizə danışacağam. Mənim özümdən iki yaş böyük Aytəkin adlı bacım varmış. Təzəcə dil açıbmış. Mən anadan olandan bir neçə gün sonra qızcığaz xəstələnib ölüb. Atam şəhadətnamə çıxaranda təskinlik üçün onun da adını mənimkinə qoşub. Ülkər Aytəkin olmuşam.

Oğlan fikirli-fikirli başını tərpətdi.

- Maraqlıdır. Sizin adınızda iki bacı yaşayır.
- Bilirsinizmi, bu da çətinidir. Bəzən qəribə hallar keçirirəm. Təsəvvür edin: mənim xətrimə dəyəndə, elə bilirəm bacımın da könlünü sındırırlar. Evdə təsadüfən bıçaqla barmağımı kəsəndə, elə bilirəm onun da həmin barmağı ağrıdır. - Ülkər qəhərlənən təki oldu. - Atamdan, anamdan kim soruşursa, həmişə iki qızımız var, deyirlər.

Oğlan söhbəti dəyişmək məqsədilə özünü təqdim etdi:

- Əgər sizi maraqlandırırırsa, mənim də adım Rəşaddir.
- Çox gözəl.
- Demək, siz işləyirsiniz...
- Bəli. Toxucuyam. Elə o vaxtdan... həm də politexnik institutunda qiyabi təhsil alıram. Bu il üçüncü kursu bitirirəm... Bəs siz?
- Mən Moskvada aspiranturadayam. Dissertasiya üçün mövzu da götürmüşəm.

Ülkər bu tanışlıqdan sevincini gizlədə bilmədi. Dərindən köks ötürdü.

- Qibtə eləyirəm sizə.

Xiyabanın qurtaracağında qoyulmuş uzun skamyaya çatanda dayandılar.

- Yorulmusunuzsa, əyləşin, - deyə Rəşad ona yer göstərdi.

Yanaşı oturdular.

Yarpaqlar arasından süzülən ay işığında oğlan gözaltı Ülkəri süzdü. Nazik bədəninə biçimli qırmızı ipək paltarı onun uca boyuna çox yaraşırdı. Qollarını sinəsində çarpazlamışdı. Məhzun gözləri yol çəkirdi. Zərif qaşları, ətli dodaqları, əsmər yanaqları boyasız idi. Qıvırcaq qara saçları çiyinlərinə tökülmüşdü. Elə beş il bundan əvvəlki Ülkər Aytəkinə oxşayırdı. Ancaq bir qədər düşüncəli, qayğılı görünürdü.

- Sizdə maraqlı söhbətlər olar, - deyə qız araya çökən ani sükutu pozdu. - Moskvada yaşayırırsınız...
- Orası elədir... Ancaq inanın ki, bu saat dünyadan bixəbərəm. Heç yerə gedə bilmirəm.
- Niyə?
- Vaxt olmur. Günüm poliklinikalarda, kitabxanalarda keçir. Desəm, güləcəksiniz. Adam dissertasiya yazanda çox savadsızlaşır.
- Neyçün?
- Ona görə ki, ancaq səni düşündürən bircə mövzu dairəsində məhdudlaşırısan. Ondan kənara çıxmırsan. Başqa kitab, jurnal oxumursan. Kino-teatr tamaşalarına baxmırsan, dost-taşıqlardan uzaqlaşırısan. Bir vaxt ayılıb görürsən ki, neçə ildir öz qınına qapanıb qalmısan. Dissertasiya mövzusunun savayı heç nə bilmirsən. Axı həyat bir yerdə durmur, inkişafdadır...

Bu quru mühakimələri ilə Ülkəri darıxdıracağından qorxan Rəşad söhbətə yekun vurdu.

- Nə yaxşı ki, burada təsadüfən rastlaşdıq!
- Yoxsa...
- Yoxsa sizi bilmirəm, mən yaman darıxacağdım, - deyə o, bir az da qıza yaxın oturdu.

Sonra Rəşad uşaqlıq illərinin məzəli əhvalatlarından danışdı. Gülüşdülər. Ülkər də həvəsləndi, öz həyatından xatırladığı bir macəranı ona nəql etdi.

-... Altı yaşım ancaq olardı. Hələ məktəbə getmirdim. Bir dəfə evdə anamdan şokolad istədim. Dedi, yoxumuzdur. Mən ağlamağa başladım. Atam çıxarıb pul verdi. «Get özünə şokolad al» - dedi. Binamızın alt mərtəbəsində böyük gastronom vardı. Mən sevincək ora qaçdım. Bir azdan əlimdə yarım kilo ət evə qalxdım. Atam, anam təəccübləndi:

- Bu nədir? Sən nə almısan? – soruşdular.

Dedim, şokolad yox idi. Mən gastronomdan əliboş çıxanda gördüm bu tərəfdə ətsatan kişi müştərilərə deyir:

- Alın, ay camaat! Vallah lap şokolad kimi ətdir. Pulumu verdim, yarım kilo da mənim üçün çəkdi.

Yenə güldülər...

İstirahət evinin işıqları bir-bir sönürdü. Ülkər qalxıb ayrılmaq istəyəndə Rəşad xahiş elədi:

- Gedək sahilə, mən bircə dəfə suya baş vurum, sonra qayıdaq.
- Gecənin bu vaxtında? Sizə soyuq olmaz?
- Yox, canım... Yatmazdan qabaq çimməyin ləzzəti başqadır.

Qız etiraz etməyə lüzum görmədi. Rəşad tələsik otağına qalxıb mələfə gətirdi. Ensiz cığırla bərabər sahilə endilər. Xırda-xırda cilvələnən ayna dənizə buludların, ayın, min-min ulduzların əksi düşmüşdü. Aydın gecə idi. Rəşad ləpədyənə çatınca tez soyunub, qayaların üstünə qalxdı. Qollarını yana açaraq bir an heykəl kimi hərəkətsiz dayandı. Sonra qəfildən başıaşağı suya hoppandı. Buludlar parçalandı, ay doğrandı, ulduzlar dağıldı... Elə bil Rəşad kosmos gəmisindən fəzaya çıxmış kosmonavt idi, maye ənginliklərin çəkisizlik şəraitində planetlərin arasından üzürdü. Ülkər sahilə dayanıb baxırdı. Ürəyi çırpınırdı...

Doğrudanmı bu oğlan həmişəlik olaraq taleyini onunla bağlayacaqdı? İnana bilmirdi...

* * *

Sabahısı yeməxanada Ülkərin stol qonşularından biri getmişdi. Rəşad icazə alıb həmin yeri tutdu. Işıqlı pəncərə qabağında yanaşı oturdular.

Sonra isə... hər gün səhərdən axşamacan qoşa gəzdilər... danışdılar... açılışdılar. İndi daha Rəşad ürəyindən keçənləri ona deməkdən çəkinmirdi.

«Sən mənim Aytəkin Ülkərimсэн».

«Əvvəl axır bir qız bir oğlanındır. Mənim də bəxtimə sən düşməsən».

«Sənə baxanda sağ gözümü sola, sol gözümü sağa qısqanıram».

«Sənin dodaqlarında Cokonda təbəssümü var».

«Son günlər sənin gözlərində bir fərəh qığılcımı parlayır. Elə bil hara baxırsansa bahar, gül, çiçək görürsən...».

Ülkər heç vaxt eşitmədiyi bu xoş sözlərdən xumarlanırdı. Bir yol Rəşad:

- Sən mənim günəşimsən – deyəndə qız gerçəkliyə oxşar şıltaqlıqla qaşqabaq sallayıb gileyləndi:
- Heç gözləməzdim! Demək məni özündən yüz əlli milyon kilometr uzaqlaşdırırsan?

Elvira onların tez-tez qayaların kölgəsində daldey yerlərdə mehribanlıq elədiklərini görəndə yanlarından qeyzlə ötürdü. Lakin rəftarında, hərəkətlərində açıqlığa yol verməyən Ülkər qadından əsla çəkinmirdi. Əksinə, Rəşad kimi bir oğlanla dost olduğu üçün qürrələnirdi.

İstirahət günləri əriyib vaxt sona çatdıqca qız təəssüflənirdi. Həyatda ilk dəfə könül verdiyi oğlandan ayrılacağına necə dözəcəkdi? Hələ bu hicran həmişəlikmi, müvəqqətimi olacaqdı – bilmirdi. Rəşad ona heç nə deməmişdi.

Bir axşam Elvira da yığışıb getdi. Ülkər gecəni tək qaldı. Qaranlıqda nəzərlərini tavana zilləyib çox şeylər fikirləşdi. O, yalnız otaqda Rəşadın səsinə eşidən kimi olurdu: «Son günlər sənin gözlərində bir fərəh qığılcımı parlayır. Elə bil hara baxırsansa bahar, gül, çiçək görürsən...». Ülkər oğlanın dediklərindən ən çox bu sözlərə inanırdı. Yəqin sevincini gizlədə bilmirdi. Rəşad gözlərindən ürəyindəkiləri oxumuşdu. Axı Ülkər başqa qızlar kimi məhəbbətlə oynamağı bacarmırdı. Bir də onun belə fərəhlənməsinin başqa səbəbi vardı. Düşünürdü ki, tək özünün deyil, adını adında yaşatdığı bacısının qəlbini şadlandırmışdır.

* * *

Ülkərgil Bakıda toxucular üçün tikilmiş böyük binada olurdu. Yaşadıqları üçotaqlı mənzili fabrikdən anasına vermişdilər. Buradakı qızları, qadınları o yaxından tanıyırdı. Bəziləri onunla bir sexdə, yanaşı dəzgahlarda işləyirdi. Qəribə də olsa bu həqiqət idi. Qonşuluqdakı başaşağı, ismətli qızların çoxu ərə getməyə gecikmişdi. Özlərini gündə bir rəngə salıb açıq-saçıq gəzənlərə, yüngül təbiətli olanlarına cavanlar daha tez meyl edirdilər. Elə bir dövr gəlib çatmışdı ki, Ülkər həyatla ayaqlaşa bilmirdi. Yaşı iyirmi dördü haqlamışdı. Lakin hələ mehrini heç kəsə salmamışdı. Oğlanları isə görürdü. Neçəsi ilə gəzib-dolanandan sonra bəyəndikləri qızı seçirdilər. Ülkər kimi ismətliləri diqqətdən kənar qalırdı.

Onlarla bir binada yaşayan balacaboylu Gülşadı qonşuluqda hamı yaxşı tanıyırdı. O qədər də gözəl, cazibədar deyildi. Arıqsifət, fındıqburun, xırdagöz qız idi. Qabarıq sinəsi, nazik beli və yaraşılıq dolu qıçları vardı. Həmişə başını dik tutub şux yeriyirdi. Ancaq yastı çənəsi boğazına qarışdığından, sifətinə baxanda balığı xatırladırdı. Bunun üçün həyət adamları öz aralarında onun adını «Delfin» qoymuşdular. Bu sözdə bir qədər kinayə, istehza var idi. Qonşuları Gülşadı sevmirdilər. Çox açıq-saçıq, gəzəyən qızdı. Delfin saçlarını gah uzadıb həftədə, ayda bir rəngə salar, gah da paltarına münasib parik

qoyardı. Arxası, dizi sürtülmüş cins şalvarlarının, uzun, qısa tumanların, gözqamaşdıran əlvan köynəklərin, qalındaban taxta ayaqqabıların ən qəribələrini geyməklə oğlanların diqqətindən yayınmazdı.

Delfinin atası şəhərin məşhur dərzilərindən biri idi. Gəliri başından aşırıdı. O, qazandığının çoxunu qızına xərcləməklə onu kiçik yaşlarından təmtəraq içində böyütmüşdü. Ülkər fikirləşirdi: «Belə valideynlər öz övladlarının xoşbəxtliyinə yox, bədbəxtliyinə səbəb olurlar. Hələ ata evində modalar arxasınca qaçan, həftədə bir qiymətli paltar dəyişən, qızıl-brilyantla bəzənən bu qızlar sabah ərə gedəndən sonra necə keçinəcəklər? Alın tərilə, halal zəhmətilə dolanan namuslu bir kişi belə qadının tələbini hansı yolla ödəyəcək? Əlbəttə, Gülşad kimilər istədiyini ərinə aldıra bilməyəndə ailədə mütləq inciklik, dava-dalaş düşəcək. Əsl faciə də bundan sonra başlayacaq. Tələbkar qadını razı salmağa çalışan kişilərdən maymaqları, söz yox ki, rüşvətə, oğurluğa əl atacaq, bəziləri isə biryolluq ayrılmağa məcbur olacaqlar...».

Əvvəllər Delfin Ülkərgilə tez-tez gəlirdi. Şəhərdə gördüklərini, eşitdiklərini danışardı. Sonralar ata-anası tərəfindən bir soyuqluq, etinasıqlıq hiss etdiyindən yavaş-yavaş ayağını onlardan çəkmişdi. İndi ancaq küçədə, həyətdə, fabrikdə Ülkərlə rastlaşanda fürsət tapıb ürəyini boşaldırdı. Delfinin müştərisi çox idi. Dalınca sürünən, vüsalına yetən oğlanları pəncərədən baxan bütün qonşular görürdülər. Qız, məşuqlarının birini buraxıb digəri ilə gəzməyi adi məşğuliyyətə çevirmişdi. Axşamlar küçədə, həyətdə ulayan cürbəcür maşın siqnalları onu görüşə səsləyirdi. Bu aqlını itirmiş oğlanlara Delfini sevdiren nə idi – Ülkər baş açma bilmirdi.

İstirahət evində Elviranın iç üzünə bələd olunca onun timsalında iyirmi yaşlı Gülşadın taleyini görmüşdü. Belə hərcayı qızların, qadınların ərlərilə evdəki rəftarını, mətbəxdə kartof-soğan soyub xörək bişirəcəyini, uşaq doğub tərbiyə edəcəyini Ülkər təsəvvürünə sığdırmırdı.

Delfin orta məktəbi güc-bəla qurtardıqdan sonra təhsilin daşını həmişəlik atmışdı. O da Ülkər kimi anasının işlədiyi fabrikə getmişdi. Ancaq... sexdə gurultusu qulaq batıran dəzgahların arxasında toxucu olmağı arzulamamışdı. Özünə yüngül, rahat, təmiz bir peşə seçmişdi – katibəlik.

* * *

Sahil qayalarının kölgəsində, narın qum üstə yan-yanı iki mələfə sərilmişdi. Birində Ülkər uzanmışdı, birində Rəşad. Üz-üzə, göz-gözə dinməzcə baxışdırlar. İki də çimərlik paltarında idi. Oğlan – göy, qız – qırmızı geymişdi. Ortada qoyduqları balaca radio cihazında həzin səslə müğənni bağı yana-yana oxuyurdu:

Bir könüldə iki sevda olamaz, olamaz...

Biri Şirin, biri Leyli olamaz, olamaz...

Ülkər hüznü görünürdü. Bu gün onu heç nə maraqlandırmırdı. Dəniz... sahil... səma... qağayılar.. hər şey nəzərində adiləşmişdi.

Rəşadın istirahət müddəti qurtarmışdı. Axşam ayrılacaqdılar. O, Moskvaya uçacaqdı. Bir də qışda qayıdacaqdı.

İndi Rəşad qıza təsəlli verirdi:

- Sən mənə özün kimi inan, Ülkərcan. Sağlıq olsun, yanvarda Bakıdayam.
- Mənə məktub yazacaqsan?
- Bu nə sözdür, əzizim. Görünür biz hələ bir-birimizə yaxşı bələd deyilik. Mən sədaqətli adamam. Heç səni unuda bilərəmmi...

Ülkəri çox şey maraqlandırırırdı. Ancaq soruşmağa dili gəlmirdi, utanırdı. Bir də qız ləyaqətini endirmək istəmirdi.

Radiodakı müğənni bayaqdan elə oxuyur... nəqarətdə «olamaz... olamaz...» nidalarını ürək dələn bir şövq ilə ucadan söyləyirdi.

Rəşad ehmalca əlini uzadıb Ülkərin üzünə tökülmüş yaş tellərini yana hamarladı.

- Sən necə, mənim yolumu gözləyəcəksən? – deyə qayğılı tərzdə xəbər aldı. Qız daha da kədərləndi:
- Mən səninlə tanış olmaqda ağılsızlıq elədim.
- Niyə?
- Özüm öz rahatlığımı pozdum.

Bu dəfə Rəşad onun yanaqlarını tumarladı.

- Elə demə, Ülkər. Xətrimə dəyər... İstəyirsən, arada bir-iki günlüyə Bakıya gəlib sənə baş çəkim, yenə qayıdım, hə?
- İnanmıram.
- Neyçün? Mən yalançıyam?
- Nə bilim... Deməyə nə var ki. – Ülkər dikəlib oturdu. – Sözdə hər şey asandır.

Rəşad gözaltı onu süzdü. Qızın mütənasib əsməri bədəni ipək parça kimi hamar və şəffaf idi.

- Doğrudan, səndən ayrılmaq heç rəva deyil, Ülkər. – Oğlanın səsində bir təəssüf, həsrət duyulurdu. – Dur gedək, şokolad qız.

Bu onun yanıb qaraldığına işarə idi.

Qalxdılar. Geyinib üzüyuxarı, istirahət evinə sarı yollandılar.

Axşam Rəşad Ülkəri yaxındakı restorana apardı. Onu dilə tutub dostluq xətrinə bir qədər şampan şərabi da içirdi. İncik könlünü ələ almaq üçün qızı rəqsə dəvət etdi.

Lakin bunların heç biri Ülkərin qaş-qabağını açmadı. O, Rəşaddan ayrılacağına özünü laqeyd göstərməyə çox çalışırdı. Ancaq, neyləsin ki, bacarmırdı. İndi danışanda dili-dodağı əsirdi.

- Səndən bir xahiş eləmək istəyirəm, Rəşad.

- Buyur, Ülkərcan. Mən sənə qulluğunda hazırım.
- Əgər məktubu ancaq nəzakət xətrinə yazacaqsansa, özünə əziyyət vermə. Yaxşımı?
- Səni başa düşmürəm. Axı niyə belə fikirləşirsən?
- Deyirəm də... Sonralar məktubun arasını kəsəcəksənsə heç əvvəlcədən zəhmət çəkib yazma. Qoy mən də birdəfəlik öz işimi bilim. Çalışım səni unudum.

Rəşad Ülkərin balaca əlini ovcuna alıb sıxdı.

- Gəl bu söhbəti qurtaraq, əzizim. Yaxşımı? Məni gülərlə yola sal, arxayın gedim. Başa düşmürəm, birdən-birə bu şübhələr hardan sənə beyninə doldu.

Ülkər giley-güzar eləməkdə haqlımı, haqsızımı idi, özü də bilmirdi. Ancaq başqasının nəzərində aldanmaq istəmirdi. Şirin yalana uyaraq xumarlanmaqdan, acı həqiqəti tamsınıb zəhərlənməyi daha üstün tuturdu.

Rəşad and-aman edərək onu bu fikirlərdən daşıdırmağa çalışdı:

- Ülkər, canım-ciyərim, gözümün işığı! Yəni sən məni belə etibarsız sanırsan? O qədər dediyim sözləri havaya sovurursan? Axı mən insanam...

Oğlan az qala ağlamsandı. Qədəhini ağzınacan şərəblə doldurub birnəfəsə başına çəkdi. Ondakı bu haləti görə Ülkər öz rəftarından peşman oldu:

- Bağışla məni, Rəşad, - dedi. - Neyləyim, hərənin bir təbiəti var. Mən də belə yaranmışam. Hər şeydə saflıq, təmizlik axtarıram. Bəlkə sənə barəndə səhv edirəm. Amma mən öz sevincimi, kədərimi, şübhəmi gizlədə bilmirəm.

Restorandan çıxanda Rəşad nə gördüyə geri qayıdıb bufetə sarı döndü. Çox çəkmədən əlində kağıza bükülü balaca bir qutu Ülkərə yanaşdı.

- Bunu sənə üçün aldım. Mənim ən çox xoşladığım «Min bir gecə» konfetidir, - dedi, - hərdən birini yeyərsən, ağzını şirin eləyib məni yada salarsan.

Ülkər bu dəfə onun ürəyini sındırmaq istəmədi. Başını tərpədən təşəkkürünü bildirdi:

- Payın artıq olsun.

Həmin axşam Rəşad getdi.

İkinci günü təyyarə meydanından istirahət evinə zəng vurdu. Ülkəri telefona çağırırdı:

- Salamət qal, əzizim, - dedi. - Bir saatdan sonra uçuram. Məni unutma! Məktublarını gözləyəcəyəm. Mən də yazacağam. Sonra da özüm gələcəyəm. Sağ ol... üzündən, gözündən, dodaqlarından öpürəm. Bərk-bərk. Eşidirsən:bərk-bərk...
- Yaxşı yol, Rəşad. Tez-tez yaz. Məni darıxmağa qoyma...

Ülkər ağzını dəstəyə yaxınlaşdırdı. İlk dəfə, həm də dilinə, dodaqlarına yad kəlmələr dedi: - mən də öpürəm...

* * *

Həyat yenə əvvəlki yeknəsəqliklə öz qaydasında davam edirdi.

Əyninə göy bezdən köynək və aşırma şalvar geyib, başına sarı yaylıq bağlamış Ülkər səs-küylü sexdə o tərəf bu tərəfə gedərək dəzgahların sazlığını yoxlayır, barabanlarda qırılan sapları düyünləyir, boşalan məkikləri dəyişirdi. İstirahətdən sonra onu birinci dəfə gören qızlar hal-əhval tuturdular:

- Aaa... xoş gəlmisən.
- Sağ ol, Çimnaz.
- Məzuniyyətini necə keçirdin?
- Belə də... Pis olmadı.
- Darıxmışdıq səninçün.

Çarxların gurultusunda ona yaxınlaşan qızlar ağız-qulağa dayanıb ya lap ucadan danışır, ya da əl hərəkətləri ilə bir-birini başa salırdılar.

- Ülkər, salam.
- Salam, Haykanuş.
- Hara getmişdin?
- Mərdəkandaydım.
- Qaralmısan. Çimirdin?
- Hər gün.
- Yaxşı oğlanlar çox idi orda?
- Vardı...

İstirahət evində keçirdiyi günləri Ülkər elə bil yuxuda görmüşdü. Yatmışdı, dəzgahların səsinə oyandı... Mavi dəniz... qara-boz qayalar... təmiz səma... kağız qağayılar... kəhrəba sahil... Rəşad... hamısı, hamısı rüyada qaldı. Yaxşı ki, sevib ayrıldığı oğlandan hədiyyə aldığı bir qutu konfet evdə stolun yeşiyində dururdu. Yoxsa Ülkər o gördüklərinin, eşitdiklərinin gerçəkliyinə inanmayacaqdı. "Hərdən birini yeyərsən, ağzını şirin eləyib məni yada salarsan...». Çox da Rəşad belə demişdi. Heç o qutuya toxunmaq olardımı?

Məhəbbətlə bıçaq yarası arasında bir oxşarlıq var. Hər ikisi öz təsirinin gücünü sonra göstərir. Qızçıqaz sevginin ürəyini necə incitdiyini indi, ayrıldıqdan sonra daha artıq hiss edirdi.

Dünən Rəşaddan birinci məktubu almışdı. «... Mən hər dəqiqə sənsiz sənirləyəm...» yazırdı. Ülkər də eynən o cür idi!

Bir axşam fabrikdən çıxıb evə gedəndə Delfinlə rastlaşdı. Avtobusda yanaşı oturdular. Bu dəfə həmişəkindən fərqli olaraq Ülkər ona mehribanlıq göstərdi. Ərkyanalıqla zarafat elədi:

- Necəsən, ay Allahın bəlası? Gəzməkdən nə vaxt yorulub yerində oturacaqsan?

Delfinin dərdi açıldı. Oğlanların vəfasızlığından, özünə layiq bir adam tapa bilmədiyindən, bəyəndiklərinin isə qüsurlarından evə çatıncaya qədər danışdı. Axırda Ülkəri imtahana çəkdi.

- Bax, indi mən də səndən xəbər alıram. – Bu gün-sabah iyirmi beş yaşın tamam olur. Məndən neçə il böyüksən. Əgər yaxşı oğlanlar çoxdu şəhərdə, niyə birini sevmirsən, hə? Deyinən də...
- Nə bilirsən sevmirəm?
- Hə?.. – Delfinin gözləri həlqələndi. – Təbriklər... təbriklər... Kimdir o bəxtəvər?
- Tanımazsan, Gülşad. Bakıda olan deyil.
- Rayonlu balasıdır?
- Yox ey... nə isə...

Delfin məyuslaşdı:

- Məni qınama, Ülkər, - deyə bəlkə də özünü təmizliyə çıxarmaq üçün bu dəfə bayaqkı sözlərinin əksinə danışdı: - Təqsirlərin hamısı papamdadır. Bəyəndiyim oğlana getməyə qoymur. Mamamın da ixtiyarını əlindən alıb. Arvad ağzını açanda, evdə qiyamət qoparır: «Mənə lütkom kürəkən lazım deyil!». Bilmirəm, Bakıda Rokfeller kimi milyarder oğlunu hardan tapım onunçün...

Ülkər anasına Rəşad barədə sirrini açmamışdı. Ancaq ürəyində səngər salan sevgi duyğusu onu rahat qoymurdu. Gah sevindirir, gah kədərləndirirdi. Rəşad məktubların arasını kəsməmişdi. Gödək də olsa yazırdı. Ülkər isə ona çox xəsisliklə cavab verirdi. Qəlbindən keçən ən şirin, əzizləyici sözü kağıza köçürməyə əli gəlmirdi. Danışığında, münasibətində olduğu kimi məktublarında da həya, ismət həddini aşmamağa çalışırdı.

Günlər, həftələr beləcə ötürdü. Artıq Rəşaddan ayrıldığı vaxtdan iki ay keçmişdi.

* * *

Hicranın ömrü əridikcə vüsal yaxınlaşırdı. Ülkərin Rəşadı görmək həsrəti anbaan artırdı. İndi qızciğaz əvvəlkindən qat-qat artıq darıxırdı onunçün. Yenə ürəyindəkiləri sirdaş bir rəfiqəsinə danışmış olsaydı, yüngülləşərdi, təskinlik tapardı. Ancaq o, xislətinə rəğmən hərəkət edə bilmirdi. Məhəbbəti köksündə kəpənək kimi çırpınırdı.

Ülkər institutda növbəti imtahanlarını vermişdi. Dördüncü kursa keçmişdi. Fabrikdə işləri də yaxşı gedirdi. Bircə nigarançılığı Moskvadan idi – ondan!

Bu gün Ülkər istirahət edirdi. Evdən çıxmamışdı. Haradansa ürəyinə dammışdı ki, Rəşad mütləq zəng vurmalıdır. Telefondan gözlərini çəkmirdi, qulağı səsdə idi. Divanda oturub oxuduğu kitabdan başına heç nə girmirdi. Xəyalən gah Mərdəkan istirahət evinin sakit xiyabanlarında, gah da Moskvanın izdihamlı küçələrində Rəşadla yanaşı addımlayırdı. Bu hal axşamacan davam etdi. Ülkərin səbri tükəndi. Əlindəki kitabı bir kənara qoyub özünə başqa əyləncə axtardı. Elə bu vaxt otağı

cingiltili səs бүürdü. Qız bir an çaş-baş qaldı. Qət edə bilmədi ki, bu qapının səsidir, yoxsa telefondur. Cumub dəstəyi qaldırdı.

- Bəli! – deyə özünə yad, həyəcanlı bir səslə cavab verdi. – Eşidirəm. Kimdir?

O dəqiqə tanıdı. Rəşad idi.

- Ülkər?
- Bəli... bəli...
- Necəsən? Mənəm. Evdə başqa adam yoxdur ki?
- Yox, Rəşad, təkəm. Səhərdən sənin zəngini gözləyirdim. Bilirdim bu gün danışacaqsan...
- Ürəklərimiz birdir... Darıxmırsan, quzum?
- Yaman darıxıram, Rəşad. Daha çarəm nədir, dözüürəm.
- Az qalıb. Qoy yanvar gəlsin, görüşəcəyik.

Ülkər kövrəldi:

- Mən yanvarın gəlməsini neyləyirəm ey... Sən gəl! - Və öz sözlərindən təsirlənib ağladı. – İnsaf...sız...

Rəşad ona ürək verdi:

- Bir az da döz, Ülkərcan!
- Yüz on altı gündür dözüürəm, bəs deyil?!
- Nə yaxşı yaddaşın var. Bunu necə hesablamısan?
- Ayrıldığımız günü mənə verdiyin «Min bir gecə» qutusunun üstündə yazmışam: 12 avqust 1975-ci il...
- Konfetləri yemisən?
- Heç bircəciyini də.
- Niyə?
- Qutunu açmağa əlim qalxmır. Saxlamışam sən gələndə süfrəyə qoyacağam. Bir yerdə çay içəcəyik.

Rəşad güldü:

- Sağlıq olsun. Yaxşı arzudur... Avtomatdan danışırım, Ülkər. On beş qəpiklərim qurtarır. Mənə başqa sözün... sifarişin...
- Tez gəl! Tez gəl! Tez gəl! Sözüüm də, sifarişim də budur!
- Baş üstə! İşlərimi qurtaran kimi Bakıya uçaacağam! Salamət qal, öpürəm, Ülkər!
- ...
- Bəs sən?
- Mən gələndən sonra.
- Onda heç bir gün də artıq yubanmayacağam!
Dud...dud...dud...
Otaq elə bil Rəşadın isti nəfəsi ilə doldu. Ülkər dəstəyi qoyandan sonra uşaq kimi qollarını yana açıb şadlıqla yerində fırlandı. Saçları sifətinə dağıldı... O Rəşadın məktublarından, telefon danışığından heç bugünkü qədər fərəhlənməmişdi. Məhəbbətinə inamı artmışdı.

Sabahısı dəzgaqların arasında gəzəndə Ülkər sevincini gizlədə bilmirdi, oxuyurdu. Həyat gözündə başqalaşmışdı. Hara baxırdısa yenilik, tərəvət, mənə görürdü. Bu gözəllikləri ona bəxş edən yalnız onun – Rəşadın sevgisi idi!

* * *

Şəhərə süd kimi ağappağ qar səpələnmişdi. Göydən yerə sanki fərəh yağmışdı. Küçələrə, damlara, ağaclara baxanda gümüşü parıltıdan göz qamaşırdı, ürək sevinirdi.

Rəşadın gəlməyinə az qalırdı. Son günlər, nədənsə, məktubun arası kəsilmişdi, zəng də vurmurdu. Bəlkə də bunu qəsdən edirdi. Ülkəri şadlandırmaq üçün Bakıda olduğunu qəfildən xəbər vermək istəyirdi. Qız axşamlar fabrikdən çıxıb evə gedəndə qeyri-ixtiyari ətrafa nəzər yetirirdi. Elə bilirdi, bu dəqiqə haradasa Rəşadın dayanıb onu gözləyəcəyini görəcəkdir.

Nəhayət... bir gün anasından şad xəbər eşitdi:

- Qızım, tanımadım kim idi, dünən telefonda biri səni soruşurdu. Dedim, ay bala, bu gün o ikinci növbədə işləyir. Gec gələcək. Sabah zəng elə.

Qız maraqlandı:

- Bəs sonra?
- Sonra ünvanımızı istədi – verdim. Adını elə dürüst deyirdi ki: Ülkər Aytəkin...
- Mama, olmaya Moskvadan danışdı?
- Yox, qızım, Bakıdan... Lap yaxından gəlirdi səsi. Yaman da şirindil oğlandı.

Ülkərə elə bu kifayət idi!

Tələm-tələsik xalasıgilə yollandı. Məsələni ona agah elədi.

- Anamı-atamı başa sal, bugünlərdə oğlan tərəfdən evimizə gəlsələr, onları yaxşı qarşılansınlar. Biz Rəşadla keçən yay istirahət evində tanış olmuşuq. Mən ona öz razılığımı vermişəm.
- Demək, istəyirsiz bir-birinizi... Lap əcəb! – Xalası xoşhallandı. – Daha getməli vaxtıdır, bala. Nə qədər evdə oturacaqsan...

Sabahısı Ülkərin valideynlərinə, yaxın qohumlarına xəbər çatdı ki, «Qıza elçi gələcək».

Lakin iki gün... üç gün... beş gün ötdü. Rəşaddan soraq çıxmadı. Heç kəs baş açmadı bu nə əhvalatdır. Ülkər sirrini bəyan etdiyinə peşman oldu. İndi qabaqkindən daha artıq nigarançılıq başlandı. «Bəlkə evimizə zəng vuran ayrı adamdır? Mən niyə ancaq onu düşünürəm? Rəşad Moskvadan gəlsə, mənə hökmən axtarıb tapardı...» - deyə qız özünə təsəlli vetməyə çalışdı. Ancaq ürəyi sakitləşmədi.

Bir həftə ötdü...

Narahatlığı lap çoxaldı. Neyləməli idi. Ülkər bilmirdi. Atasının, anasının yanında günah bir iş görmüş kimi üzlərinə baxmağa xəcalət çəkirdi. Evlərinə gələn qohumlardan utanırdı. Xalasının Rəşad barəsində verdiyi sorğu-suallara cavab

tapmaqda aciz qaladı. Həmişə hamının yanında vüqarlı gəzən, Elvira kimilərinə rişxənd eləyən ismətli bir qız üçün bundan ağır ola bilərdimi?!

On gün ötdü...

«Yox, Rəşad yəqin ki, Moskvadan hələ gəlməyib. Ya xəstədir, ya da başında bir iş var», - deyə Ülkər cürbəcür fikirlərə düşdü. Tərəddüd, şübhə, narahatlıq onu boğurdu. Qəlbində məhəbbətlə nifrət, qayğı ilə ikrah bir-birinə qarışmışdı. Ancaq bu həqiqət idi ki, Rəşadı görməyə böyük ehtiyac duyurdu. Onsuz iztirablarına son qoyulmayacaqdı!..

Bu səhər Ülkər işə yenə dalğın gəlmişdi. Məyus idi. Dodaqları sanki kilidlənmişdi. Həyəcanı gözlərindən oxunurdu. Toxucu qızlarla çox soyuq danışırdı. Başını qaldırıb ərtafa baxmadan, könülsüz dəzgahdan dəzgaha keçirdi. Bir neçə gün əvvəl sexdə fərəhindən oxumaq, oynamaq istəyən Ülkər bu gün qaradınməz olmuşdu. Arada rəfiqələrindən neçəsi yaxınlaşıb dərini soruşdu, demədi.

İş növbəsinin qurtarmasına yarımca saat qalmış... hamını heyrətə salan bir çıxırtı qopdu. Qızlar, qadınlar səs gələn səmtə cumdular. Qışqıran Ülkər idi! Sol əli dəzgahın çarxlarına ilişdiyindən möhkəm əzilmişdi. Barmaqlarından gildir-gildir qan damırdı.

* * *

Fabrikdə işlədiyi altı il ərzində Ülkərlə birinci bədbəxt hadisə idi baş vermişdi. Yaxşı ki, salamat qurtarmışdı. Qəza ağır da ola bilərdi. İki gün qızdırma içində yatdıqdan sonra qız ayağa qalxmışdı. İndi sarğılı əlini boynundan asıb evdə gəzirdi. İş yoldaşları dəstə-dəstə onu yoluxmağa gəlib-gedirdilər. Bütün çəkdiyi ağrılara, əziyyətlərə baxmayaraq Ülkər hələ də Rəşadın intizarında idi. Heç olmasa bir parça kağızını alsaydı, yaxud telefonda səsini eşitsəydi, nisbətən sakitləşərdi. Ancaq o kimyaya dönüb yoxa çıxmışdı.

Evdə oturmaqdan bezikmiş Ülkər geyinib təmiz havaya çıxmağa hazırlaşdı. Qapının zəngi çalındı. Gələn Delfin idi. O dəhlizə gircək bildirçin kimi dil-dil ötməyə başladı:

- Bax... papamın, mamamın əziz cını üçün, bu gün qızlardan eşidəndə ki, dəzgahda barmaqlarını əzmisən... vaxsey... üstümə elə bil bir qazan qaynar su əndərdilər. Ürəyim «gürp» eləyib yerindən qopdu. Bu nə işdir, aaz tutmusan?.. Ehtiyatlı olaydın da... Bərk ağrıdı əlin?.. Caan! İndi necəsən?
- Yaxşıyam.

Ülkər qonşu qızı içəri dəvət etdi. Gülşad, qoyun dərisindən olan ağ tüklü uzun kürkünü və ona həmrəng xəz papağını çıxarıb qonaq otağına keçdi. Dəyirmi stolun arxasında üz-üzə əyləşdilər.

- Aaz... eşitmişdim sənə elçi gələcək, bəs nə oldu, - deyə Delfin soruşdu.
- Eh... sözdür danışırlar da... Çay gətirim sənə?

Ülkər söhbəti yayındırmaq istədi, o isə əl çəkmədi.

- Məndən gizlədirsən? Canın sağ olsun... Əvvəl-axır hər şey aşkara çıxacaq. Ancaq mən elə deyiləm, ürəyiaçıq adamam.

Ülkər xəfifcə gülümsədi:

- Neyləyək. Sən eləsən, mən belə...

Bu gün Delfini tanımaq çətin idi. Saçlarını bozartmışdı. Yuxarı qaldırılmış nazik qaşları zil qara idi. Gözlərinin üstünə göy sürmə çəkmişdi. Çiyinlərindəkə sallanan qəndilə oxşar iri sırgaları kirşanlanmış yanaqlarına işıq saçırdı. Boynuna saldığı qızıl zəncir qırmızı güllü sarı köynəyinin açıq yaxasından döşlərinin arasından sallanmışdı. Qiymətli bilərziyinin , qaş-daşlı üzüklərinin parıltısından sanki şölə qalxırdı.

- Xeyir ola, Gülşad, olmaya gedən yerin var? Yamanca bəzənmişən, – deyə Ülkər özünü saxlaya bilməyib söz atdı.

Delfin çantasını stulun söykənəcəyindən asdı. Çiyinlərini əsdirərək fərəhlə gözlərini süzdü.

- Aaz... bəs bəzənməyim, neyləyim ey... Axırı ölüb gedəcəyəm. Bunlar kimə qalacaq? Sonra ... səndən nə gizlin, təzəliklə qəşəng bir oğlan tapmışam. Görsən, ağzının suyu axar. – Qonşu qız qəhqəhə çəkib şadlıqla güldü. – Daha doğrusu mən onu yox ey... o məni tapıb. Deyir, alacağam səni.

Ülkər də sevindi:

- Təbrik eləyirəm, Gülşad. Evdə necə, razıdırlar? Deyirdin atan hər adamı bəyənen deyil...
- Bu oğlan papamın da ürəyincədir, mamamın da. Axı niyə də olmasın?! Cavan, yaraşlıq, sənəti, pulu, maşını... Ev-eşiyi şəhərin mərkəzində. Adama daha nə lazımdır?!
- Təki ağıllı, sədaqətli olsun, Gülşad, - deyə Ülkər öz fikrini söyləməkdən çəkinmədi. – Arada təmiz məhəbbət varsa, elə hər şeydir!

Delfin oturduğu yerdə silkələndi:

- Var!.. Lap xətrin istəyən məhəbbətimiz var! Bəzən bir gündə iki dəfə görüşürük. Bu azdır?
- Bəs işə getmirsən?
- Otpuskadayam. Aaz... elə ona görə çıxmışam da...

Yoxsa mən qışın bu qarında, soyuğunda hara gedəcəkdim? Özü də çox qərribə tapışdıq ey... – deyə Gülşad tanış olmalarının tarixçəsini danışmağa başladı: - Axşam işdən evə gəlirdim, gördüm qəşəng bir oğlan blokumuzdan çıxır. Mənimlə rastlaşanda soruşdu: «Bağışlayın, xanım qız, siz burada yaşayansız?» Dedim: «Bəli, kim lazımdır?» Güldü. Mənə elə baxdı ki, özümü itirdim. Sonra sözündən belə başa düşdüm ki, o sizin bloku axtarır, səhvən gəlib bizimkinə qalxıb...

Ülkər diksindi. Qaşlarını çataraq fikrə getdi.

- Hə... - deyə Delfin davam etdi. - Yaman dilli oğlandı. Bilmirəm, yalan-doğru, başladı ki «Məm bir neçə dəfə sizi buralarda görmüşəm, olduqca xoşuma gəlmisiz. İndi də bloklarda rastıma çıxandan sizi soruşacaqdım. Bəxtim gətirdi ki, elə özünüzlə qarşılaşdım...». Həmin axşam birinci görüşə çıxdıq. Gecəyəcən gəzdik, şəhəri ayaqdan saldıq. Sabahısı restorana getmişdik. Ürəyini açdı mənə... İnteresni oğlandır ey... Elə şirin sözlər danışır ki... Mən çox güləyənəm axı... Artist kimi deyir: «Sənin dodaqlarında Cokonda təbəssümü var». Daha özümü saxlaya bilmirəm.

Elə bil otağın tavanı sökülüb Ülkərin başına endi! Divarlar dörd tərəfdən daralıb onu məngənə kimi sıxdı. Gözləri qaranlıq gətirdi. Qarşısındakı əşyalar hərəkətə gəlib baş-ayaq oldu. Ürəyi çırpındı, az qala köksündən qopmaq istədi. Paltarı qızmar dəmir tək bədənini yandırdı. Onu isti tər basdı...

Ülkərin halından bixəbər Gülşad isə ara vermədən məhəbbət macərəsini ləzzətlə nəql edirdi:

- ... O mənə Güluşa deyir, mən ona Raşka. Ancaq o vaxtdan cəmisi iki dəfə küçəmizdə görüş təyin eləmişik. Sonralar ayrı yerdə. daha buralara gəlmək istəmir. Yaxşı da eləyir. Niyə qonşular bilsin axı... Birdən ağzıgöyçəklər mənim barəmdə ona pis söz deyirlər, araya inciklik düşər. Milçək bir şey deyil, ürək bulandırar. Keçən həftə gətirib evdə papamla, mamamla tanış elədim Raşkanı.

Delfin, birdən Ülkərin ikiəlli başını tutduğunu görüb heyrləndi:

- Aaz... Sənə nə oldu?!
- Heç... Yaram sancdı.
- Dur... dur uzan, - deyə Gülşad qalxıb onun qolundan yapışdı. - Mən də getməliyəm ey... Bir azdan Raşka bizə gələcək. Evdə təkəm də, neyləyim, darıxıram. Oturub laqqırtı vurarıq özümüzçün. Gərək hələ qonşu maqazine dəyim, karamel konfeti alım çay içməyə. Raşka şokoladısını sevmir...

Ülkər qəflətən toxtamış kimi dik ayağa qalxdı. Saçlarını hamarlayıb özünü ələ aldı.

- Ağrı keçdi?- deyə qonşu qız mərhəmətlə soruşdu. Ülkər dərindən köks ötürdü:
- Keçdi!.. Dayan, bu dəqiqə sənə yaxşı bir konfet verəcəyəm!..

Delfin etiraz elədi:

- Aaz.. Lazım deyil. Evimizdə çoxdur ey... Ancaq...

Ülkər onu eşitmədi. O biri otağa getdi. İstirahət evində ayrılıq gecəsi Rəşadın onun üçün aldığı «Min bir gecə» konfet qutusunu gətirib əli əsə-əsə Gülşada uzatdı:

- Xahiş edirəm, sözümlü yerə salma. Al! Bunu çay içəndə süfrəyə qoyarsan.
- A... mənə xəcalət verirsən ey...
- Xəcalətli düşmənin olsun.

Delfin qutunun üstündəki əlvan şəkillərə baxıb qoltuğuna vurdu.

Bu lap yerinə düşdü. Ülkərcan, istəyirsən, Raşka gələndə səni də çağırırdım. Bax, gör necə oğlan sevmişəm.

- Sağ ol... Mən sənin zövqünə şübhə eləmirəm... – deyə Ülkər xəstə səslə inildədi. – Xoşbəxt olasınız.

Gülşad çantasını götürərək danışa-danışa dəhlizə çıxdı. Kürkünü geydi, papağını qoydu. Sonra bir an ayaq saxladı:

- Aaz... gör mənim xətrimi nə qədər istəyir ki... Raşkanı deyirəm ey... Bilet almışdım bu axşam ikicə günlüyə Lvova uçam, qoymadı. «Mən burda darıxaram sənin üçün» deyir. Papam bir az pul vermişdi, bazarlıq eləyəcəkdim, o da pozuldu. Deyəsən, heç vaxt tapıb bileti də qaytara bilməyəcəyəm. Əşi, cəhənnəmə ki!

Delfin qapının dəstəyindən yapışıb çıxmağa hazırlaşanda Ülkər nə fikirləşdisə, qızı yubatdı.

- Bura bax... o aldığı bilet ver mənə.
- Neyləyirsən?
- Kassaya qaytaracağam. Onsuz da axşam yolum o tərəfədir.

Ülkərin həyəcandan vücudu əsirdi. Bənizi saralmışdı. Elə bil boğulurdu. Özünə yad, titrək bir səslə danışdı.

Delfin isə:

- Aaz... Sənə zəhmət olar ey... – deyə saçaqlı dəri çantasını açanda dəhlizi ətir bürüdü. Bilet, sonra da pasportunu çıxarıb Ülkərə verdi.
- Al, bunsuz qəbul eləməzlər. Yaxşı... mən gedim də... Görüşərik. Amma konfet lap göydəndüşmə oldu ha... Özü də «Min bir gecə»!

Delfin Ülkəri öpüb sürətlə pilləkəni endi...

* * *

... Avtobus təyyarə meydanına yaxınlaşdıqca, arxa cərgədə oturmuş Ülkər təlaş içində çırpınırdı. Köksü sanki anbaan daralırdı. Qız ağlını itirmişdi. Nə etdiyini bilmirdi. Evdən xəbərsiz-ətərsiz çıxmışdı. Bu axşam o, Bakıdan mütləq gedəcəkdə! Heysiyyəti tapdalanmışdı. Ülkər istər-istəməz o vaxt sahildə Rəşadın əl radiosundan eşitdiyi mahnının sözlərini xatırladı:

Bir könüldə iki sevgi olamaz... olamaz..
Biri Şirin, biri Leyli olamaz... olamaz..

Aylarla gecə-gündüz yolunu gözlədiyi Rəşad indi Delfinin yelbeyin məşuqlarından birinə çevrilmişdi. Hökmü qəti idi! Geri dönməyəcəkdə. Gedəcəkdə! Onun heç kəsi, heç kəsin də onu tanımadığı uzaq şəhərin yad küçələrində tək-tənha dolaşacaqdı. Delfinin bileti, pasportu onda idi. Özü də

bu gündən Gülşad olacaqdı. İndi həyat dəyişmişdi. Yaxşılari atıb, pisləri tuturlar...

Təsəvvüründə Rəşad eyni vaxtda iki qıza – Ülkərə də, Aytəkinə də rəzilcəsinə xəyanət etmişdi.

Beynindəki fikirlər bir-birinə elə qarışmışdı ki, o, vaxtın necə ötdüyünü bilmədi. Başını qaldıranda özünü təyyarə meydanında, adamların əhatəsində gördü.

... Ertədən Delfinin evlərinə gəlişi yadına düşdü... «O mənə Güluşa deyir, mən ona Raşka».

... Burada motorun gurultusunu Ülkər fabrikdəki dəzgahların səsinə oxşatdı.

... Rəşad yəqin ki, süfrəyə qoyulan «Min bir gecə» konfetini görəndə diksinəcək. Bu ona ən yaxşı cavabdır! Sözsüz və eyni zamanda çox sözlü!..

... İndi sexdə axşam növbəsinin toxucu qızları işləyirdi. Təkcə Ülkər onların arasında yox idi.

«... Cəmisi iki dəfə küçəmizdə görüş təyin eləmişik. Sonralar ayrı yerdə.

Daha buralara gəlmək istəmir. Niyə qonşular görsün axı...»

... Ülkər təsəvvürünə gətirdi ki, bu dəqiqə dəzgahları hərəkətsiz dayanmışdır. Barabanlar hərlənmir. Məkiqlər bomboş, saplar qırıq-qırıqdır...

O, bu qarma-qarışıq düşüncələr içində təyyarənin qapısına dikələn pilləkənə qalxanda... birdən yer-göy başına fırlandı, ətraf qaraldı, müvazinətini itirdi və...

Sonra nələr oldu... Ülkər heç nə xatırlamır.

Tanımadığı bir oğlanın minik maşınında, avtobusdakı kimi, yenə arxada küncdə əyləşmişdi. Çiyinə ikinci bir palto atmışdılar. O, pəncərənin tərlə şüşəsini silib yuxulu gözləri ilə bayıra baxdı. Qaranlıq çöllərdə təkəm-seyrək işıqlar közəririrdi.

- Bağışlayın... biz hara gedirik? - deyə nigarançılıqla soruşdu.

Sükan arxasında başıaçıq pəncəkdə oturmuş cavan oğlan geri dönmədən cavab verdi:

- Şəhərə.

- Lvova?

Oğlan bu dəfə qarşısındakı balaca aynada Ülkəri görməyə boylanaraq qımışdı:

- Ora niyə, Bakıya gedirik.

- İndi saat neçədir?

- On ikiyə az qalır, Gülşad xanım.

Qız təəccübləndi: «Bu nə deyir?! Olmaya mən yuxudayam? Gülşad xanım?!»

Ülkər gözlərini döyərək kimin maşınına, harada, nə üçün mindiyini xatırlamağa çalışdı. Lakin dərk edə bilmədi. Bir anlığa elə düşündü ki, o həqiqətən Gülşad, sükanın arxasında oturan isə Rəşaddır.

- Üzr istəyirəm... Siz kimsiniz? Adınız nədir?

- Tanış olaq – adım Cavid. Peşəm – həkim.

- Ancaq mən Gülşad deyiləm!

Oğlan arxaya qanrılıb Ülkərə ani bir nəzər fırlatdı:

- Pasportunuzda özüm oxumuşam. Ünvanınızı da ordan götürmüşəm.

Qız onun üzünü ötəri gördü. Dolusifət, qarışın oğlandı. İri gözləri, çatma qaşları vardı.

Maşının salonu isti idi. Ülkər ikinci paltonu çiyindənən böyrünə atdı.

- Onda bəs kimsiniz? Adınız nədir? – deyə Cavid marağını gizlədə bilmədi. – Düzü, bizim qəribə tanışlıqdan mən heç nə anlamadım.
- Madam ki, siz mənə bu yaxşılığı edirsiniz, həqiqəti deməmək hörmətsizlik olardı. Mənim əsl adım Ülkər Aytəkindir.

Araya sükut çökdü. Cavid maşının sürətini azaltdı. Qabaqda şəhərin işıqları sayrışırdı.

- Ülkər Aytəkin?
- Bəli. Ancaq xahiş edirəm sizdən, soruşmayın adım niyə belədir... Bircə deyin, təyyarə meydanında mənə nə olmuşdu?

Həkim, ehtimal ki, bu suala cavab verməyi lazım bilmədi. Əgər əhvalatı qıza danışsaydı, ona yaxşı təsir bağışlamayacaqdı. Əksinə, əhvalı təzədən korlanacaqdı.

- Sizə heç nə olmamışdı, - deyə Cavid Ülkərə təskinlik verdi. – Bir balaca başınız gicəllənmişdi, vəssalam... Əlinizi niyə sarımısınız?
- Fabrikdə dəzğahda əzmişdim.
- Yəqin qan da itirmisiz.
- Bəli.
- Aydınadır. Hamısı onun nəticəsidir. – Həkim oğlan vəziyyətdən çıxıb qızı inandırdığı üçün özündən razı qaldı. – Sizə bir həftə, on gün dincəlmək lazımdır. Paltonu da çiyinizə salın, soyuqlarsız.

Cavidin qayğılı sözləri Ülkərə sanki şəfa verirdi. Onun dərini dağıdırdı. Fikirləşirdi ki, «Dünyada nəcib insanlar da çoxdur».

- Bilmirəm, sizə necə təşəkkür edirəm...
- Bu mənim həkimlik borcumdur.

Ülkər bu dəfə işıqda onun sifətini apaydın gördü. Qaş-gözü, saçları zil qara idi Cavidin. Mehriban, qayğılı baxışları vardı.

Dəmiryol vağzalına yaxınlaşanda qız dikəldi.

- Doktor, bəlkə burada saxlayasız, mən düşüm? Metroya minib gedərəm. Siz də evinizə dönün, gecdir...

Oğlan dinmədi.

- Siz ha tərəfdə olursuz, - deyə Ülkər xəbər aldı.

- Mən Buzovnada yaşayıram.
- Necə? Yəni geri qayıdacaqsınız?
- Nə olar ki...
- Siz mənə lap xəcalət verdiniz... Evinizdəkilər nigaran qalacaqlar...

Maşın sola, sonra sağa buruldu.

Şəhərin qarı ərimişdi.

- Evimizdəkilər deyəndə ki... bir qoca anamdır. Ona da çıxanda zəng vurdum. Tapşırıdım ki, gec gələcəyəm. - Cavid Ülkərə məhrəm bir adam kimi sözüne əlavə etdi. - Mənim beş qardaşım, üç bacım var. Hamısı evlənib... hərə öz ailəsilə bir tərəfə dağılışıb. Ən kiçikləri mənəm.
- Bəs siz niyə...
- Evlənməmişəm?
- Bəli.
- Əvvəla, cəmisi iki ildir institutu bitirmişəm. Sonra... anam demişkən, zamana başqadır. Hər qıza etibar eləmək olmur.

Söhbət şirindi. Ancaq evə çatmışdılar.

- Baxın, o hündür binanın qabağında saxlayacaqsız, doktor, - deyə qız evlərini nişan verdi.

Pəncərələrindən işıq gəlirdi.

Yəqin ata-anası nigarançılıqla yolunu gözləyirdi. Maşın dayandı. Cavid düşüb Ülkər səmtin qapısını açdı.

- Buyurun. - O qızın qolundan tutaraq aşağı endirdi. - İstəyirsiniz, evə qədər ötürüm sizi.
- Yox... Zəhmət çəkməyin, özüm gedərəm. Ancaq bilmirəm sizə...

Ülkərin sözü ağızında qaldı. Küçənin o başından qolboyun iki nəfər gəlirdi. Qız Delfin idi - bu şübhəsizdi. Bəs oğlan? Olmaya o da...Bəli! Səhv etməmişdi! Rəşaddi!! Rəşaddi!!! Gəzməkdən qayırdılar. Gülşadı evlərinə ötürürdü...

Ülkər özünü zorla saxladı. Üzünü Cavidə çevirərək dinməzcə dayandı. İçəridən od tutub qaynayırdı. Ancaq sakit, laqeyd görünməyə çalışdı. Rəşad da uzaqdan onu tanımışdı. Heyrətlə bu tərəfə baxırdı. Yanındakını unutmuşdu. Qolu ixtiyarsız olaraq Delfinin boynundan haçan sürüşüb düşdü, bilmədi.

Ülkər dəli kimi, həm də çılgınlıqla Cavidin boynuna sarılıb onu bərk-bərk , bir neçə dəfə öpdü.

- Sağ olun! - dedi. - Məni yaddan çıxarmayın... Zənginizi gözləyəcəyəm...

Və cəld dönərək evlərinə qaçdı. Həkim oğlan yerində quruyub qaldı.

Qızın bu qeyri-adi, müəmmalı hərəkəti Cavidə hörmətdənmi, Rəşada nifrətdənmi, yoxsa intiqam hissindənmi doğdu - aydın deyildi. Sevincdənmi, həyəcədənmi - demək çətindi!

Cavid maşına oturub lüzumsuz bir signal verdi və gəldiyi yolları geri qayıtdı. O, bugünkü xəstəsindən də, öz qayğıkeşliyindən də çox razı idi. Düşünürdü ki, «Yaxşılıq qapı açar, məhəbbət içəri girər... Sabah mən, telefonunu bilmədiyim Ülkər Aytəkinə necə zəng vuracağam?.. Ona nə deyəcəyəm?..»

Ülkər isə pilləkəni sürətlə qalxdıqca beynində qəribə bir fikir dolaşdı:

«Görəsən, sabah Rəşad Gülşadı da aldatsa, atsa, ağılatsa mənmi günahkaram?.. Axı bu dəfə o qız ayrı cür sevmişdi...»

İndi özündən çox Ülkər Delfinin halına yanırıdı. Neyləsin, onun da ürəyi belə idi...